

Lihakarjan genomivalinta

Anna-Maria Leino
Tutkija, Eläinjalostus
Luonnonvarakeskus

Käynnissä vertailuryhmien kerääminen

- Tarvitaan 2000 eläintä / rotu, jotta genomiarvostelumallit voidaan rakentaa
- GenoPihvi-pilottihanke, jalostuskarjat, kaikki halukkaat, joilla on karjassaan hereford-, angus-, charolais-, limousin- tai simmental-eläimiä!
- Vertailuryhmäeläimiä:
  1. Kaikki siitossonnit
  2. Emot, joilla vasikoita
    - Minimitavoite 25 % jalostuskarjojen emoista genomitestaukseen
  3. 2019 kudosnäytteet: uudiseläimiksi valitut genomitestaukseen
    - Muut kudosnäytteet voi laittaa roskeen

Genominäytetilanne tällä hetkellä

Saapuneiden näytteiden määrä roduittain (päivitetty 29.1.2020):

ROTU	SAAPUNEET NÄYTTEET (KPL)	TAVOITE (KPL)	% TAVOITTEESTA
Aberdeen angus	459	2000	23,0
Charolais	394	2000	19,7
Hereford	539	2000	27,0
Limousin	331	2000	16,6
Simmental	109	2000	5,5
Yhteensä	1832	10000	18,3

Mitä yhdellä näytteenotolla saa?

- kun järjestelmä täysinmittaisesti pystyssä

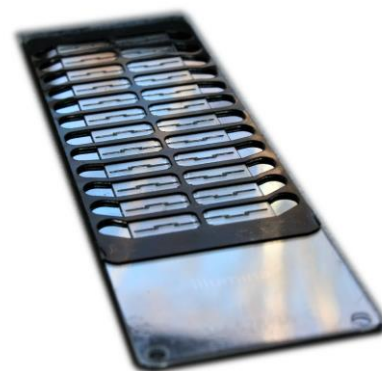
1. Genomiset jalostusarvot
2. Polveutumisen varmistuminen
3. DNA-testitulokset

- ✓ Käydään näitä yksitellen lävitse seuraavilla kalvoilla

Mitä yhdellä näytteenotolla saa?

- Genomiset jalostusarvot
  - Syntymä-, vieroitus-, vuoden- ja teuraspaino
  - Ruho- ja rasvaluokka
  - Emoindeksi
  - Poikimahelpous isänä ja emänisänä

Genomiset jalostusarvot

- Genomitieto = lisää informaatiota jalostusarvosteluun
- Lisää informaatiota = arvosteluvarmuus paranee
- Perinteinen jalostusarvostelu
  - Keskimääräiset sukulaisuussuhteet esim. $\frac{1}{2}$ isän ja emän geeneistä periytyy jälkeläiselle
- Genomitieto kertoo täsmällisesti, mitä vanhempien DNA:sta periytyy jälkeläiselle

Mitä yhdellä näytteenotolla saa?

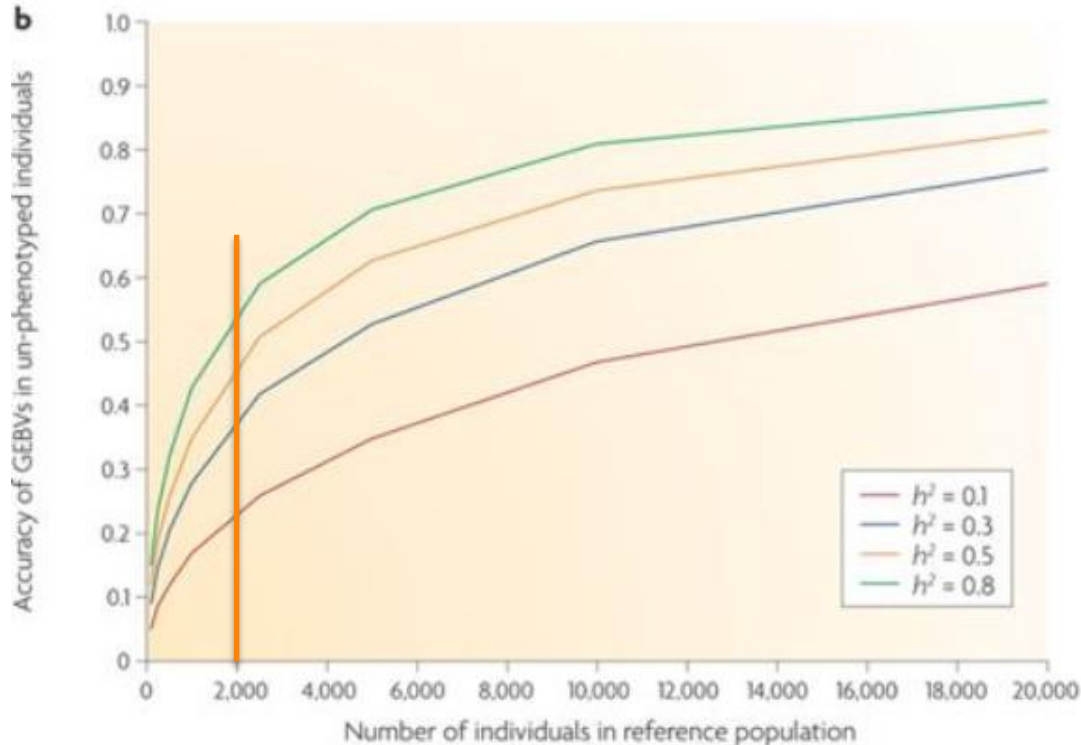
- genomiset jalostusarvot

Indeksi	Vieroitus-paino	Vuoden-paino	Emo-indeksi	Poikima-helppous emän-isänä	Teuras-paino
Genominen indeksi	Heti vasikalta	Heti vasikalta	Heti vasikalta	Heti vasikalta	Heti vasikalta
Oma indeksi - perustuen omaan tai jälkeläisen tietoon	200 pv	1 v	Yli 2 v	2.5 v	1.5 - 2 v

Erot julkaisuajankohdassa!

Mitä yhdellä näytteenotolla saa?

- genomiset jalostusarvot

Nature Reviews | Genetics

- Genomitieto kasvattaa liharotuisen vasikan arvosteluvarmuutta suurin piirtein yhden oman havainnon verran
  - Vertailuryhmän koko ja ominaisuuden periytyvyys vaikuttavat
  - Vertailuryhmän koon kasvaessa myös vasikoitten arvosteluvarmuudet kasvavat

Arvosteluvarmuuden kasvaminen genomitiedon myötä

- Suurin hyöty nuorilla eläimillä, joilla vähän muuta tietoa
- Vanhemmat luotettavasti arvostellut eläimet hyötyvät vähiten

Info used	Heritability 10%		Heritability 30%	
	no genomics	Genomics	no genomics	genomics
DNA test only	0	0.22	0	0.39
Parents records	0.22	0.31	0.39	0.51
+ 20 half siblings	0.35	0.40	0.49	0.58
+ own info	0.45	0.48	0.66	0.69
+ 20 progeny	0.66	0.67	0.84	0.85
+ 100 progeny	0.86	0.86	0.95	0.95

- Lähde: Julius van der Werf, Principles of estimation of breeding values
<https://jvanderw.une.edu.au/>

Mitä yhdellä näytteenotolla saa?
- kun järjestelmä täysimittaisesti pystyssä

1. Genomiset jalostusarvot
- 2. Polveutumisen varmistuminen**
3. DNA-testitulokset

Mitä yhdellä näytteenotolla saa?

- **Polveutumisen varmistuminen**
  - Jos vanhemmat genomitestattu
  - Tulevaisuudessa suurin osa emoista ja siitossonneista genomitestattuja, joten polveutumiset varmistuvat helposti

Mitä yhdellä näytteenotolla saa?
- kun järjestelmä täysimittaisesti pystyssä

1. Genomiset jalostusarvot
2. Polveutumisen varmistuminen
3. **DNA-testitulokset**

Mitä yhdellä näytteenotolla saa?

- **DNA-testitulokset**

- Kunhan tanskalaisten yhteistyökumppaneiden järjestelmä saatu pystyyn
- **AIKATAULU AUKI**
- KS-sonnien DNA-testitulokset jo ulos, myös BLIND-tuloksen saavat kaikki

- Pohjoismaisella DNA-sirulla on:

1. Nupous *kaikki rodut*
2. Kalpaiini *kaikki rodut*
3. Kalpastatiini *kaikki rodut*
4. **BLIND, retinitis pigmentosa 1 (RP1) usealla rodulla**
5. Osteopetrosis *Angus, Hereford, Simmental*
6. Protoporphyrinemia *Limousine, Blondi*

7. Development duplication, (DD) *Angus*
  - **Seuraavalla siruversiolla**
8. Kääpiökasvuisuus *Angus*
9. Alpha-mannosidoosi *Angus*
10. Anhidrotic Ectodermal Dysplasia, EDAR-related (AED) *Charolais*
11. Progressive ataxia (KIF1C) *Charolais*
12. Maple Syrup Urine Disease *Hereford*
13. Hypotrikoosi (KRT71) *Hereford*
  - **Seuraavalla siruversiolla**
14. Myoclonus *Hereford*
15. Cardiomyopathy and woolly haircoat syndrome *Hereford*
16. Marfan Syndrome *Limousine*
17. Mulefoot / Syndactyly *Simmental*
18. Thrombopathia *Simmental*

Liharotuisten DNA-testaus tällä hetkellä

- <http://faba.fi/Lihakarjan-dna-maaritykset>

Lihakarjan DNA-määritykset

Lihakarjalle on saatavissa alla olevat DNA-määritykset. Tutkimus kestää määrityksestä riippuen 4 – 8 viikkoa. Tulokset ilmoitetaan kirjallisesti tilaajan valinnan mukaan joko sähköpostilla tai kirjeenä.

Näytteenottotarvikkeet sisältävän määrityspaketin voi tilata Fabalabista sähköpostilla tai puhelimitse.

Tältä sivulta löydät oirekuvaukset ja tietoa DNA-testauksesta. Lisätietoja testattavien sairauksien ja ominaisuuksien taustoista, sekä periytymisen perusteista voit lukea [täältä](#).

Lisätietoja ja tarkemmat tautikuvaukset löydät [NAV:n kotisivuilta](#).

- AED
- AM (nk. Curly Calf)
- Ataksia
- Blind
- CA
- DD
- Hypotrikoosi
- Kitalakihalkio
- MH (Culard)
- NH
- Nupous
- Red factor

Toimintamalli genomijalla

- Siitossonnikasvattamot
  - Kaikki sonnit ovat jatkossa genomitestattuja
- Tilat
  1. Valitse kiinnostavimpien uudiseläinehdokkaiden joukko
  2. Genomitestaa ne
  3. Valitsen genomisen jalostusarvon perusteella parhaimmat emoiksi ja siitossonneiksi
- Hyödynnä sirua myös polveutumismäärityksiin ja DNA-testeihin
- Vertailuryhmä kasvaa tulevaisuudessa automaattisesti vuosi vuodelta

Ylärivissä vasemmalta
oikealle:

Anna-Maria Leino
Eläinjalostus

Esa Mäntysaari
Tutkimusprofessori
Eläinjalostus

Timo Pitkänen
Biometrikko

Alarivissä:
Matti Taskinen
Matemaatikko

Luken tutkimustiimi:

